

polja, ako i u posve raznolikim odnošajima. Ove naslage su ili laporaste ili gromačaste, no unutar ovih granica vrlo različite. Lapor i su ili krupno ili nejasno uslojeni, a u tom slučaju obično mekani, češće ali tvrdi i tankopločasti, pače nerijetko škrljasti. U sjeveroistočnom kraju prelaze, uslijed većeg sadržaja na vapnu, i u laporaste vapnence. U njima nisu rijetke okamenine i to kako od morskih životinja, tako i od onakovih, koje su živjele u slabo slanim, brakičnim ili pače posve slatkim vodama. Bilinske okamenine nisu mjestimice također rijetke, a po ovima može se zaključivati, da je za vrijeme gornjeg eocena i oligocena ovdje vladao tropski klima.

Isto tako raznolika je i druga vrst kamenja — gromače — promina-naslaga. Veličina valutica je naime vrlo različita, od veličine oraha do šake ili glave ili još veća, a napokon pješčenici i pjeskoviti lapor i čine prelaz laporastom kamenju. Kadšto je zamaz, koji veže pojedino valuće neznatan, drugi puta opet tako obilan, da u laporastoj ili vapnenastoj podlozi leže samo pojedine osamljene valutice. Valutice kao i zamaz (podloga) su sastavom i bojom raznolične, tako da motrimo uz jednolično sive, često vrlo šarene, crveno, bijelo, crno ili sivo išarane gromače. Osim toga je pojedino kršje posve različito nabrušeno, jedamput dobro ili samo na bridovima zaobljeno, ili su bridovi jedva odbrušeni, tako da zato uz gromače dolaze i kršnici.

Rasprostranjenje obih kamenih vrsti je vrlo nepravilno: na velike daljine motrimo pretežno ili samo lapore (na pr. u okolišu Kukalj između Benkovca i Karina i sjeverozapadno od Kistanja), drugi predjeli naprotiv, kao Bukovica južno Zrmanje i Laškovica južno od Kistanja, izgrađeni su većim dijelom ili posve od gromača. U većem dijelu rasprostranjenja ovih naslaga izmjenjuju se ali laporaste naslage sa gromačama i kršnicima, kadšto pače u prilično mnogokratnom slijedu.

Što se tiče geologijske izgradnje ovog područja, mislilo se prije, da rasprostranjenje ovih naslaga većim dijelom pripada jednostavnoj sinklinali (koritu), a samo u jugoistočnom dijelu, da je raščlanjeno u više nuz korita. No novija geologijska istraživanja pokazala su, da tomu nije tako.

Ovo je naime područje također prigodom glavnog boranja Dalmacije bilo uzborano, tako da motrimo u jugoistočnom